

Giải Quyết 4 Thách Thức Lớn Nhất Của Doanh Nghiệp Việt Trên Hành Trình ESG

ESG & Sustainability Transformation

Hung NINH

12/2023

ESG Transformation

Giải Quyết 4 Thách Thức Lớn Nhất Của Doanh Nghiệp Việt Trên Hành Trình ESG

Giờ đây, chúng ta có thể nói ESG chính là xu hướng toàn cầu hóa thể hệ mới, khi các vấn đề lớn và bao trùm như môi trường, xã hội và quản trị chỉ có thể được giải quyết triệt để với sự hợp tác hiệu quả trên quy mô toàn cầu. Mặc dù ESG mang lại vô số cơ hội độc đáo và hiếm có, nhưng trên thực tế, mặc dù đã nhận thức và cam kết cao, các doanh nghiệp theo mô hình đặc thù tại Việt Nam đang gặp 4 thách thức lớn trong hành trình phát triển bền vững, đó là Kiến thức, Dữ Liệu, Thước đo trên cơ sở khoa học và công bố Báo cáo.

Dữ Liệu ESG:

Theo dữ liệu Báo cáo về Mức độ sẵn sàng thực hành ESG tại Việt Nam do PwC mới thực hiện, dữ liệu đang là rào cản chính khi 71% doanh nghiệp chưa trang bị đủ kiến thức về các dữ liệu cần thiết để báo cáo. Đối với những đơn vị đã thu thập dữ liệu ESG, 47% cho biết họ chưa bắt đầu hoặc hiểu biết hạn chế về các yêu cầu cho báo cáo bên ngoài. Điều đáng nói hơn nữa là chỉ 28% cảm thấy tự tin với sự hiểu biết của họ về các yêu cầu dữ liệu phục vụ báo cáo bên ngoài.

Điều này không nằm ngoài dự tính của chúng tôi khi chính dữ liệu cũng là khó khăn của đa số các doanh nghiệp trên thế giới khi mới bắt đầu hành trình ESG. Theo nghiên cứu của Diligent (tổ chức chuyên nghiên cứu về giải pháp ESG), họ đã chỉ ra rằng có tới hơn 60% các doanh nghiệp trên thế giới đang bị hạn chế khả năng thu thập, phân tích và báo cáo các dữ liệu liên quan tới ESG. Báo cáo ESG bao gồm các đo lường về lượng khí thải, sử dụng tài nguyên, môi trường và tài nguyên thiên nhiên của công ty, chính sách lao động và nhân quyền, sức khỏe và an toàn lao động, quản lý chuỗi cung ứng, trách nhiệm sản phẩm, chống tham nhũng và đầu tư cộng đồng, ...

Với mức độ phức tạp và đa dạng của các yếu tố ESG bao trùm toàn bộ hoạt động của doanh nghiệp, chuỗi cung ứng và cộng đồng địa phương. Cùng với sự nhạy cảm về số liệu nội bộ, quy mô và số lượng các chi nhánh. Không như các số liệu tài chính hay kinh doanh, các yếu tố bền vững thường khó định lượng. Quy trình thu thập đúng, đủ các thông số, dữ liệu cần đo lường, từ các nguồn và định dạng khác nhau, sau đó đánh giá, phân tích chuyên sâu để đưa ra các quyết sách phù hợp ESG trong các bước tiếp theo chắc chắn mất nhiều thời gian và nguồn lực.

Dữ liệu ESG ngoài việc phục vụ cho mục đích công bố thông tin ESG, còn phục vụ cho các mục đích khác như xây dựng các mô hình đo lường rủi ro khí hậu, kiểm tra sức chịu đựng rủi ro khí hậu, các bộ tiêu chí xếp hạng ESG và nhiều mục đích khác. Các doanh nghiệp có thể cân nhắc thực hiện các công việc sau:

- Xác định các nội dung hoặc mục đích dữ liệu ESG cần được thu thập,
- Đánh giá hiện trạng dữ liệu hiện tại và xây dựng chiến lược thu thập dữ liệu còn thiếu,
- Xác định giải pháp nền tảng lưu trữ và quản lý dữ liệu ESG,
- Đưa các yêu cầu dữ liệu ESG vào quy trình lõi tương ứng của tổ chức,
- Xây dựng các quy định cụ thể về quản trị dữ liệu ESG.

Một nhiệm vụ khác cũng vô cùng quan trọng liên quan đến dữ liệu đầu vào chính là xác định các bên liên quan, những người sẽ quan tâm đến việc đọc các báo cáo ESG của doanh nghiệp.

Giải pháp khôn ngoan ở đây là nên hợp tác với một đối tác có công nghệ thông minh và chuyên môn đặc thù, đủ năng lực xác định chính xác đâu là cơ hội và nơi nào phải cải tiến và thay đổi, giúp công ty thiết lập hiệu suất cơ bản để có thể đặt ra các mục tiêu ESG trong bước tiếp theo. Cơ sở dữ liệu sẽ được tự động thu thập và cập nhật theo thời gian thực

thông qua phần mềm chuyên dụng mà lãnh đạo vẫn có thể kiểm soát thông qua soát xét, phân cấp, phân quyền với các luồng dữ liệu nhạy cảm. Đơn giản hóa sự phức tạp bằng công nghệ số hóa thực sự là xu thế không thể bỏ qua.

Kiến Thức ESG:

Báo cáo trên cũng cho biết, 61% các công ty chưa đặt ra cam kết ESG cho rằng thiếu kiến thức là rào cản chính. Các doanh nghiệp vẫn chưa phát huy hết năng lực của đội ngũ lãnh đạo cấp cao để thúc đẩy thực hiện các cam kết ESG. Chỉ 35% Hội đồng quản trị tích cực tham gia vào các vấn đề ESG. Trong các doanh nghiệp chia sẻ rằng có tham gia của hội đồng thành viên trong vấn đề ESG, thì chỉ 29% cho biết hội đồng quản trị cảm thấy tự tin về kiến thức và năng lực thực thi ESG. Chỉ 22% Có chỉ định một lãnh đạo ESG (cấp Giám đốc), với các chỉ tiêu và KPI rõ ràng, có vai trò và quyền hạn để điều hành chương trình ESG.

Ở bất kỳ lĩnh vực gì, yếu tố con người với kiến thức và kỹ năng phù hợp mang tính quyết định thành công. Bản thân ESG là một lĩnh vực mới, chuyên sâu và bao trùm, nên không dễ để tìm được nhân sự sẵn có trên thị trường lao động vừa có kiến thức chuyên sâu về môi trường sinh thái, các vấn đề xã hội đa dạng cả trong và ngoài tổ chức, mà lại cũng đủ tầm về mặt quản trị chiến lược. Chúng ta nên biết rằng, ngay cả ở các nước phát triển hiện nay cũng đang khủng hoảng nhân sự ESG.

Đặc biệt, hiểu biết và nhận thức của cấp cao nhất sẽ mang đến động lực mạnh mẽ khi được truyền đạt rõ ràng, phối hợp và dẫn dắt toàn công ty trong hành trình ESG.

Khuyến nghị của chúng tôi ở đây là doanh nghiệp không nên quá cầu toàn để ảnh hưởng đến tiến độ tham gia vào tiến trình này trong những năm đầu. Các thành viên ban đầu có thể là các chuyên gia có tố chất phù hợp như năng nổ, khả năng học hỏi, đa dạng lứa tuổi và giới tính. Họ kiêm nhiệm hoặc được điều chuyển từ các bộ phận chuyên môn như Hành chính, Nhân sự, Kỹ thuật, IT, Tài chính,.. được bồi dưỡng, cung cấp đầy đủ các kiến thức và kỹ năng chuyên môn về ESG.

Một số tố chất cần có với nhân sự chuyên trách ESG:

- Khả năng học hỏi: ESG là một lĩnh vực mới và vẫn trong quá trình hoàn thiện các tiêu chuẩn nên đòi hỏi nhân sự phải có năng lực tiếp thu kiến thức về nhiều chuyên ngành khi được đào tạo, cũng như khả năng tự học và nghiên cứu, cập nhật.
- Tư duy liên ngành (transdisciplinary thinking): Bản chất làm ESG là đánh giá và phân tích 3 thành tố rất rộng lớn là Môi trường, Xã hội & Quản trị, mỗi thành tố đó lại bao gồm một loạt các phụ tố. Sau đó cũng cần đánh giá tác động qua lại giữa chúng để nhận định các cơ hội và thách thức với tổ chức. Vì thế nhân sự cần hiểu biết và tư duy kết nối giữa nhiều lĩnh vực khác nhau.
- Tư duy mở: Cũng vì ESG là một lĩnh vực mới và vẫn trong quá trình phát triển các tiêu chuẩn. Nhân sự làm ESG cần linh hoạt, cởi mở lắng nghe, cân nhắc lợi ích và mối quan tâm của các bên liên quan.
- Khả năng xây dựng các mối quan hệ: Một khi ESG trở thành chiến lược xương sống xuyên suốt mọi hoạt động của tổ chức, nhân sự ESG sẽ cần kết nối, hợp tác với rất nhiều phòng ban, bộ phận, đối tác ở mọi trình độ, văn hóa và cả ngôn ngữ khác nhau. Do đó, những kỹ năng như giao tiếp, đàm phán, xây dựng mối quan hệ là rất cần thiết.
- Chủ động: Nhân sự chuyên trách ở một lĩnh vực mới như ESG chắc chắn không thể ỷ lại, bị động chờ đợi cấp trên hay ai đó bảo gì làm nấy. Ngược lại, họ cần ý thức được vai trò của mình để chủ động khám phá, nghiên cứu các dữ liệu, kiến thức mới và đưa ra giải pháp cho doanh nghiệp.
- Đa dạng: Một trong những mục tiêu hướng tới trong ESG là đạt được công bằng, bình đẳng cho mọi bên liên quan, bất kể nền tảng học thức, giới tính, dân tộc. Các cá nhân

trong bộ phận chuyên trách ESG cần đảm bảo sự đa dạng trong suy nghĩ, ít nhất là về lĩnh vực am hiểu chuyên môn, lứa tuổi và giới tính.

Việc đặt hàng các khóa đào tạo về ESG ở mọi cấp độ, được thiết kế riêng theo nhu cầu cũng là một ý tưởng hay. Mục tiêu của nhóm nên là thiết lập, tích hợp hệ thống, giám sát, đánh giá và đào tạo nội bộ, nhằm đạt các mục tiêu phát triển bền vững của tổ chức. Lãnh đạo nhóm cần có đủ năng lực và thẩm quyền ra các quyết định ngay lập tức, hoặc cố vấn cho Ban Điều hành ra những quyết sách ESG hệ trọng.

Thước Đo ESG.

Ngay cả khi lãnh đạo doanh nghiệp có nhận thức và quyết tâm cao đặt ra các mục tiêu ESG, việc thiếu đi các thước đo dựa trên cơ sở khoa học sẽ là rào cản đưa doanh nghiệp đến thành công.

Cũng theo kết quả khảo sát của PwC, phần lớn (87%) các doanh nghiệp đều cho biết họ đã có sẵn các mục tiêu ESG phù hợp. Tuy nhiên, câu hỏi tiếp theo về tiến độ phát triển các thước đo rủi ro cho thấy chưa đến một phần ba (28%) các doanh nghiệp có một bộ thước đo các chỉ số rủi ro toàn diện cả 3 yếu tố E, S và G về phát triển bền vững. Điều này có thể vẫn tiếp diễn do các doanh nghiệp thiếu kiến thức để có thể xây dựng kế hoạch giảm thiểu rủi ro một cách phù hợp.

Cần thiết đặt ra các mục tiêu mang tính thực tế theo từng nhóm nhỏ dựa trên cơ sở khoa học, về cả E – Môi trường, S – Xã hội và G – Quản trị. Nhưng để đo lường tiến độ, hiệu quả theo từng kỳ đánh giá, công ty cũng cần đưa vào sử dụng một hoặc một số bộ thước đo tiêu chuẩn bao quát và có uy tín khoa học.

Nỗi đau đầu chung của nhiều tổ chức trên toàn cầu do tồn tại quá nhiều các chỉ số mà bản thân chúng khá phức tạp, có thể sử dụng để chứng minh sự cam kết của doanh nghiệp trong việc xử lý các rủi ro và cơ hội ESG.

Ngoài Chỉ số Phát triển bền vững (VNSI) do HOSE công bố tại Việt Nam, chúng ta còn có các khuôn khổ/ tiêu chuẩn bao quát về ESG đang được công nhận rộng rãi trên toàn cầu:

- Global Reporting Initiative (GRI - Sáng kiến Báo cáo Toàn cầu),
- Carbon Disclosure Project (CDP - trước đây là 'Dự án Công bố Carbon'),
- Climate Disclosure Standards Board (CDSB – Ủy ban Tiêu chuẩn Công bố Khí hậu),
- Sustainability Accounting Standards Board (SASB - Hội đồng Chuẩn mực Kế toán Bền vững),
- Science-Based Targets Initiative (SBTi - Sáng kiến Mục tiêu Dựa trên Khoa học)
- Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD - Lực lượng Đặc nhiệm về Công khai Tài chính Liên quan đến Khí hậu),
- International Sustainability Standards Board (ISSB - Hội đồng Tiêu chuẩn Bền vững Quốc tế),
- International Organization for Standardization (ISO - Tổ chức Tiêu chuẩn hóa Quốc tế),
- Green Business Bureau (GBB – Cục Kinh Doanh Xanh),
- UN Sustainable Development Goals (SDGs - Các Mục tiêu Phát triển Bền vững của Liên Hợp Quốc),
- UN Principles for Responsible Investment (PRI - Nguyên tắc của Liên Hợp Quốc về đầu tư có trách nhiệm), ...

Lưu ý ở đây là các tiêu chuẩn thường yêu cầu xung đột dữ liệu cạnh tranh với nhau và nếu kết hợp nhiều tiêu chuẩn lại sẽ dẫn tới tình trạng hỗn loạn trong cách báo cáo truyền thống. Nhưng khi bạn ứng dụng một công nghệ SaaS tiên tiến, điều này hoàn toàn được giải quyết.

Chúng ta đang sống trong thời đại của cách mạng công nghệ 4.0 nên thật sai lầm nếu không tận dụng thế mạnh về công nghệ và chuyên môn sẵn có của một đơn vị tư vấn độc lập thực sự chuyên nghiệp. Doanh nghiệp trước tiên sẽ được tham vấn lựa chọn các bộ tiêu chuẩn hay khuôn khổ báo cáo phù hợp nhu cầu, ngành nghề, quy mô và mô hình kinh doanh.

Xu hướng hiện nay là các tiêu chuẩn, khuôn khổ sẽ thường xuyên được nâng cấp, thay đổi theo nhu cầu nội bộ, đối tác, yêu cầu của chính phủ, hay các hiệp hội ngành nghề, và đặc biệt nhằm chống rửa xanh (Green Wash), nâng cao tính minh bạch của Báo cáo ESG. Không vấn đề gì, hệ thống sẽ luôn được hỗ trợ cập nhật và nâng cấp.

Công Bố Báo Cáo ESG:

Theo nghiên cứu trên từ PwC, có một khoảng cách lớn giữa nhận thức (66% doanh nghiệp đã triển khai bất kỳ chương trình ESG do nhận thức được tầm quan trọng), và cam kết cao (80% Đã cam kết hoặc có kế hoạch cam kết ESG trong 2-4 năm tới) với thực tế công bố Báo cáo ESG (có tới 70% Không có hoặc rất ít khi công bố báo cáo ESG ra bên ngoài) trong các tổ chức tại Việt Nam.

Điều này gợi nên suy nghĩ, phải chăng lý do vẫn chính là 3 rào cản đã nói ở trên khi doanh nghiệp chưa đủ tự tin về độ tin cậy của dữ liệu được xử lý, kiến thức nền tảng về phát triển bền vững và các thước đo các chỉ số ESG.

Trong thời đại truyền thông số và hội nhập toàn cầu, mọi khía cạnh cần được đo lường và có thể so sánh minh bạch theo các chuẩn mực độc lập, uy tín và có thể kiểm chứng. Các doanh nghiệp, doanh nhân có thể chủ động giải quyết các thách thức, cam kết và tự tin công bố thành quả đạt được của mình để chung tay giải quyết các vấn đề không của riêng ai, từ đó khuyến khích ngày càng nhiều doanh nghiệp noi theo.

Cách thức thì đã có, doanh nghiệp hãy bắt đầu ngay bây giờ bằng việc chủ động ứng dụng số hóa trong quản trị để đưa ra Báo cáo ESG về Phát triển Bền vững có tính hệ thống và tự động hóa hoàn toàn theo thời gian thực, trên cơ sở công nghệ AI và điện toán đám mây.

Điều đặc biệt là hệ thống sẽ đánh giá, quy chuyển theo hệ quy chiếu thống nhất, phân loại, lập bản đồ để cuối cùng đưa ra cho doanh nghiệp Báo cáo ESG trình bày chuyên nghiệp theo nhiều định dạng khác nhau.

Một trong những yếu tố ESG trong bản thân quy trình báo cáo này là an toàn và kiểm soát dữ liệu, đặc biệt là đối với các thông tin nhạy cảm. Lãnh đạo doanh nghiệp hoàn toàn làm chủ hệ thống thông qua chức năng phân cấp, phân quyền truy cập và sửa đổi.

Khác với cách lập báo cáo truyền thống tốn công và tốn sức, mất nhiều thời gian và ảnh hưởng đến hoạt động hàng ngày của doanh nghiệp; giờ đây, với công nghệ số, các bạn chỉ cần làm duy nhất lần đầu, sau đó hàng quý hay hàng năm, doanh nghiệp có thể xuất báo cáo ESG chỉ bằng một cú click.

Với báo cáo này, công ty dễ dàng xác định và truy suất tận nguồn và công bố thông tin một cách minh bạch cho các bên liên quan, nhằm cải thiện những khâu, vấn đề chưa theo kỳ vọng. Báo cáo ESG thể hiện tầm nhìn, nguồn lực, sự kiên định, và đặc biệt tính minh bạch ở đẳng cấp vượt trội so với mặt bằng chung.

Xã hội sẽ ghi nhận sự đóng góp và từ đó làm tăng giá trị thông qua giải quyết các khó khăn và nhu cầu của doanh nghiệp về nguồn vốn xanh ưu đãi, mở rộng thị trường, sức mạnh thương hiệu, sự tin tưởng trong đội ngũ nhân sự cũng như nhà đầu tư, dẫn đến cổ phiếu được định giá cao hơn.

Giờ đây, ban lãnh đạo và toàn thể cán bộ công nhân viên có thể tự hào ghi tên mình vào sân chơi toàn cầu với thành quả đạt được cũng như vị trí của mình trong hành trình phát triển bền vững. Để lan tỏa năng lượng tích cực cho xã hội, cũng là một cách thực hành ESG, xin đừng quên chia sẻ kinh nghiệm của mình với các doanh nghiệp bạn và cộng đồng rộng lớn hơn.

Để tìm hiểu thêm về ESG và các mô hình liên quan đến tính bền vững, vui lòng liên hệ [**YTT Consulting!**](#)

